EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 23. 5. 2022
COM(2022) 624 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Rumunska na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Rumunska na rok 2022

{SWD(2022) 624 final} - {SWD(2022) 640 final}

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Rumunska na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Rumunska na rok 2022

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii[1], a najmä na jeho článok 9 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh[2], a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241[3], ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti poskytuje finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieva k hospodárskej obnove a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a zároveň posilňuje odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich potenciálny rast. Okrem toho prispieva aj k posilneniu udržateľných verejných financií a k podpore rastu a tvorby pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte. Maximálny finančný príspevok pre členský štát v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti [bol] aktualizovaný [XX.] júna 2022 v súlade s článkom 11 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/241.

---

1 Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

2 Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25.

3 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

(2) Komisia 24. novembra 2021 prijala ročný prieskum udržateľného rastu, čo znamenalo začiatok európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2022. Náležite zohľadnila spoločný záväzok k ďalšiemu vykonávaniu Európskeho piliera sociálnych práv vyhláseného Európskym parlamentom, Radou a Komisiou 17. novembra 2017, opätovne potvrdený na sociálnom samite v Porte v máji 2021. Európska rada 25. marca 2022 schválila priority ročného prieskumu udržateľného rastu na rok 2022. Komisia 24. novembra 2021 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania, v ktorej identifikovala Rumunsko ako jeden z členských štátov, v prípade ktorých bude potrebné hĺbkové preskúmanie[4]. V ten istý deň Komisia prijala aj návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2022, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv, prijatý Radou 14. marca 2022.

(3) Invázia Ruska na Ukrajinu, ktorá nasledovala po globálnej pandémii, výrazne zmenila geopolitický a hospodársky kontext. Vplyv tejto inváze na hospodárstva členských štátov sa prejavil napríklad vyššími cenami energií a potravín a horšími vyhliadkami rastu. Vyššie ceny energií majú negatívny dosah predovšetkým na najzraniteľnejšie domácnosti, ktoré žijú v energetickej chudobe alebo sú ňou ohrozené. Okrem toho EÚ zažíva bezprecedentný prílev ľudí, ktorí utekajú z Ukrajiny. V tejto súvislosti bola 4. marca 2022 prvýkrát aktivovaná smernica o dočasnej ochrane[5], ktorou sa vysídleným osobám z Ukrajiny udeľuje právo na oprávnený pobyt v EÚ, ako aj prístup k vzdelávaniu a odbornej príprave, trhu práce, zdravotnej starostlivosti, bývaniu a sociálnemu zabezpečeniu. Pre Rumunsko je k dispozícii mimoriadna podpora v rámci iniciatívy Kohézne opatrenia na podporu utečencov v Európe (CARE) a prostredníctvom ďalšieho predbežného financovania v rámci programu Pomoc pri obnove v rámci politiky súdržnosti a pri obnove území v Európe (REACT-EU). Cieľom tejto podpory je urýchlene riešiť potreby súvisiace s prijímaním a integráciou osôb utekajúcich z Ukrajiny.

(4) Vzhľadom na rýchlo sa meniacu hospodársku a geopolitickú situáciu bude európsky semester v roku 2022 pokračovať v rozsiahlej koordinácii hospodárskych politík a politík zamestnanosti a zároveň sa bude vyvíjať v súlade s požiadavkami na vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako sa uvádza v ročnom prieskume udržateľného rastu na rok 2022. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je nevyhnutné, aby sa vykonávali prijaté plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány riešia všetky príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny vydané v cykloch semestra 2019 a 2020 alebo ich významnú podskupinu. Odporúčania pre jednotlivé krajiny na roky 2019 a 2020 sú naďalej rovnako relevantné aj pre plány obnovy a odolnosti, ktoré boli revidované, aktualizované alebo zmenené v súlade s článkami 14, 18 a 21 nariadenia (EÚ) 2021/241, a to popri všetkých odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vydaných do dátumu predloženia zmeneného plánu.

---

[4] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh (Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25).

[5] Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2022/382 zo 4. marca 2022, ktorým sa konštatuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice 2001/55/ES, a zavádza sa dočasná ochrana (Ú. v. EÚ L 71, 4.3.2022, s. 1).

(5) Všeobecná úniková doložka je aktívna od marca 2020[6]. Komisia vo svojom oznámení z 3. marca 2021[7] vyjadrila názor, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať po celkovom posúdení stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v EÚ alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Zvýšená neistota a výrazné riziká horšieho než očakávaného vývoja v súvislosti s hospodárskym výhľadom v kontexte vojny v Európe, bezprecedentných zvýšení cien energie a pokračujúcich narušení dodávateľských reťazcov si vyžadujú predĺženie všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu aj na rok 2023.

(6) Komisia 2. marca 2022 prijala oznámenie, ktoré obsahovalo všeobecné usmernenia v oblasti fiškálnej politiky na rok 2023 a ktorého cieľom bolo podporiť prípravu programov stability a konvergenčných programov členských štátov, a tým posilniť koordináciu politík[8]. Komisia konštatovala, že na základe makroekonomického výhľadu prognózy zo zimy 2022 bude v roku 2023 zrejme vhodné prejsť z podporných súhrnných zámerov fiškálnej politiky z rokov 2020 – 2022 na všeobecne neutrálne súhrnné zámery fiškálnej politiky, pričom treba pohotovo reagovať na vyvíjajúcu sa hospodársku situáciu. Komisia oznámila, že fiškálne odporúčania pre jednotlivé členské štáty na rok 2023 by mali byť aj naďalej diferencované, pričom by sa v nich mali zohľadňovať možné cezhraničné účinky presahovania. Komisia vyzvala členské štáty, aby usmernenia zohľadnili vo svojich programoch stability a konvergenčných programoch. Komisia sa zaviazala, že bude pozorne monitorovať hospodársky vývoj a podľa potreby upraví svoje politické usmernenia, a to najneskôr v rámci jarného balíka semestra koncom mája 2022.

(7) Pokiaľ ide o fiškálne usmernenia poskytnuté 2. marca 2022, vo fiškálnych odporúčaniach na rok 2023 je zohľadnený zhoršený hospodársky výhľad, zvýšená neistota a ďalšie riziká horšieho než očakávaného vývoja, ako aj vyššia inflácia v porovnaní so zimnou prognózou. Na základe uvedených skutočností je v rámci fiškálnej reakcie nutné zvýšiť verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti, ako aj prostredníctvom cielených a dočasných opatrení zachovať kúpnu silu najzraniteľnejších domácností s cieľom zmierniť vplyv zvýšenia cien energie a pomôcť obmedziť inflačné tlaky vyplývajúce z druhotných účinkov; fiškálna politika musí byť aj naďalej pružná, aby sa mohla prispôsobiť rýchlo sa meniacim okolnostiam, a musí byť diferencovaná v jednotlivých krajinách v závislosti od ich fiškálnej a hospodárskej situácie, a to aj z hľadiska vystavenia danej krajiny kríze a prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny.

(8) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Rumunsko 31. mája 2021 predložilo Komisii svoj národný plán obnovy a odolnosti. Komisia podľa článku 19 nariadenia (EÚ) 2021/241 posúdila relevantnosť, efektívnosť, účinnosť a koherentnosť plánu obnovy a odolnosti, a to v súlade s usmerneniami pre posudzovanie uvedenými v prílohe V k uvedenému nariadeniu. Rada 3. novembra 2021 prijala rozhodnutie

---

[6] Oznámenie Komisie Rade o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu, Brusel, 20. 3. 2020, COM(2020) 123 final.

[7] Oznámenie Komisie Rade – Rok od vypuknutia pandémie COVID-19: reakcia fiškálnej politiky, Brusel, 3. 3. 2021, COM(2021) 105 final.

[8] Oznámenie Komisie Rade: Usmernenia v oblasti fiškálnej politiky na rok 2023, Brusel, 2. 3. 2022, COM(2022) 85 final.

o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Rumunska[9]. Uvoľnenie splátok je podmienené rozhodnutím Komisie prijatým v súlade s článkom 24 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2021/241, že Rumunsko uspokojivo splnilo príslušné míľniky a ciele stanovené vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Keď sa hovorí o uspokojivom splnení, predpokladá sa, že v súvislosti s predchádzajúcimi míľnikmi a cieľmi, ktoré už boli dosiahnuté, nedošlo k zvratu.

(9) Rumunsko predložilo 12. mája 2022 svoj národný program reforiem na rok 2022 a 4. mája 2022 svoj konvergenčný program na rok 2022, teda po lehote stanovenej v článku 4 nariadenia (ES) č. 1466/97. Obidva programy sa s cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi posudzovali spoločne. V súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241 sa v národnom programe reforiem na rok 2022 zohľadňujú aj polročné správy Rumunska o pokroku dosiahnutom pri plnení jeho plánu obnovy a odolnosti.

(10) Komisia 23. mája 2022 uverejnila správu o Rumunsku na rok 2022[10]. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Rumunsko dosiahlo pri plnení príslušných odporúčaní pre danú krajinu prijatých Radou v rokoch 2019, 2020 a 2021, a na základe hodnotiacej tabuľky obnovy a odolnosti sa v nej zhodnotilo vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Rumunskom. Na základe tejto analýzy sa v správe o krajine identifikovali nedostatky v súvislosti s výzvami, ktoré plán obnovy a odolnosti nerieši alebo ich rieši len čiastočne, ako aj v súvislosti s novými a vznikajúcimi výzvami vrátane výziev vyplývajúcich z invázie Ruska na Ukrajinu. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Rumunska pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľov EÚ v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja.

(11) Komisia vykonala v súvislosti s Rumunskom hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 a jeho výsledky uverejnila 23. mája 2022[11]. Komisia dospela k záveru, že v Rumunsku existujú makroekonomické nerovnováhy. Slabé miesta súvisia predovšetkým s platobnou bilanciou, ktorá je spojená s vysokými rozpočtovými deficitmi, a s opätovne sa objavujúcimi problémami v oblasti konkurencieschopnosti.

(12) Rada 3. apríla 2020 prijala rozhodnutie (EÚ) 2020/509 o existencii nadmerného deficitu v Rumunsku z dôvodu nedodržania kritéria deficitu v roku 2019[12]. Rada zároveň 3. apríla 2020 vydala odporúčanie s cieľom odstrániť nadmerný deficit verejných financií v Rumunsku najneskôr do roku 2022[13]. Vzhľadom na hlboký pokles hospodárskej činnosti spojený s pandémiou COVID-19 a s prihliadnutím na súvisiacu potrebu, aby fiškálne politiky v rokoch 2021 a 2022 podporovali obnovu, vydala Rada 18. júna 2021 nové odporúčanie určené Rumunsku[14], aby nadmerný deficit odstránilo najneskôr do roku 2024. Rumunsko by malo dosiahnuť cieľ deficitu verejných financií na úrovni 8,0 % HDP v roku 2021, 6,2 % HDP v roku 2022, 4,4 % HDP v roku 2023

---

9 Vykonávacie rozhodnutie Rady z 3. novembra 2021 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Rumunska (ST 12319/21; ST12319/21 ADDI).

10 SWD(2022) 638.

11 COM(2022) 624.

12 Rozhodnutie Rady EÚ 2020/509 z 3. apríla 2020 o existencii nadmerného deficitu v Rumunsku (Ú. v. EÚ L 110, 8.4.2020, s. 58).

13 Odporúčanie Rady z 3. apríla 2020 s cieľom odstrániť nadmerný deficit verejných financií v Rumunsku (Ú. v. EÚ C 116, 8.4.2020, s. 1).

14 Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Rumunska na rok 2021 (Ú. v. EÚ C 304, 29.7.2021, s. 107).

a 2,9 % HDP v roku 2024, čo je v súlade s nominálnou mierou rastu čistých primárnych výdavkov verejnej správy na úrovni 3,4 % v roku 2021, 1,3 % v roku 2022, 0,9 % v roku 2023 a 0,0 % v roku 2024. Tieto údaje zodpovedajú ročnej štrukturálnej úprave na úrovni 0,7 % HDP v roku 2021, 1,8 % HDP v roku 2022, 1,7 % HDP v roku 2023 a 1,5 % HDP v roku 2024. Tento postup je od jesene 2021 po posúdení účinných opatrení Komisiou pozastavený.

(13) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2021 deficit verejných financií Rumunska na úrovni 7,1 % HDP, zatiaľ čo verejný dlh predstavoval 48,8 % HDP. Je to v súlade s cieľom celkového deficitu na rok 2021 odporúčaným Radou. Úprava štrukturálneho salda v roku 2021 predstavuje 1,5 percentuálneho bodu HDP, čo je nad odporúčanou úrovňou 0,7 percentuálneho bodu.

(14) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové projekcie uvedené v konvergenčnom programe na rok 2022, je na rok 2022 realistický a neskôr optimistický. Vláda predpokladá, že reálny HDP sa v roku 2022 zvýši o 2,9 % a v roku 2023 o 4,4 %. Na porovnanie, v prognóze Komisie z jari 2022 sa predpokladá nižší rast reálneho HDP na úrovni 2,6 % v roku 2022 a 3,6 % v roku 2023. Rozdiely sú spôsobené najmä vysokou infláciou ovplyvňujúcou kúpnu silu domácností a vplyvom poklesu dôvery vyvolaného medzinárodným prostredím na spotrebu a investície, ako aj negatívnym príspevkom čistého vývozu, keďže sa očakáva, že ceny energetických komodít budú naďalej rásť. Vláda vo svojom konvergenčnom programe na rok 2022 očakáva, že celkový deficit klesne na 6,2 % HDP v roku 2022 a na 4,4 % HDP v roku 2023. V poklese v roku 2022 sa odzrkadľuje najmä silný rast nominálneho HDP, očakávané zvýšenie efektívnosti výberu daní, zmrazenie väčšiny miezd vo verejnom sektore a plán udržať nárast výdavkov na tovar a služby, sociálnu pomoc a ďalšie transfery pod mierou rastu nominálneho HDP. Podľa konvergenčného programu na rok 2022 sa očakáva, že pomer verejného dlhu k HDP vzrastie v roku 2022 na 49,4 % a v roku 2023 na 49,7 %. Na základe opatrení v príslušných oblastiach politiky, ktoré boli známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2022 predpokladá deficit verejných financií na úrovni 7,5 % HDP v roku 2022 a na úrovni 6,3 % HDP v roku 2023. Tento deficit je vyšší ako deficit predpokladaný v konvergenčnom programe na rok 2022, a to predovšetkým v dôsledku vyšších očakávaných sociálnych a úrokových výdavkov, vyššieho odhadovaného čistého vplyvu opatrení zameraných na riešenie prudkého nárastu cien energií, v dôsledku opatrnejšieho predpokladu týkajúceho sa očakávanej efektívnosti výberu daní, ako aj v dôsledku absencie špecifikovaných konsolidačných opatrení na strane výdavkov v programe. Podľa prognózy Komisie z jari 2022 by mal pomer dlhu verejnej správy k HDP v roku 2022 dosiahnuť úroveň 50,9 % a v roku 2023 úroveň 52,6 %. Tento rozdiel je spôsobený najmä vyššími predpokladanými deficitmi.

Na základe prognózy Komisie z jari 2022 sa strednodobý (desaťročný priemerný) rast potenciálneho HDP odhaduje na 3,6 %. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a môžu posilniť potenciálny rast Rumunska.

(15) Vláda v roku 2022 postupne zrušila väčšinu opatrení prijatých v reakcii na krízu COVID-19, takže sa predpokladá, že objem dočasných núdzových podporných opatrení klesne z 1,1 % HDP v roku 2021 na 0,2 % HDP v roku 2022. Na deficit verejných financií majú vplyv opatrenia prijaté na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvýšenia cien energie, ktoré sa v prognóze Komisie z jari 2022

odhadujú na 0,7 % HDP v roku 2022 a 0,1 % HDP v roku 2023[15]. Tieto opatrenia pozostávajú najmä z cenových stropov maloobchodných a veľkoobchodných cien na strane výdavkov a zo zdaňovania dodatočných ziskov výrobcov energie na strane príjmov. Medzi ďalšie opatrenia patria systémy náhrad súvisiace s účtami domácností a malých a stredných podnikov za energie a plyn a príspevky na energie pre zraniteľných spotrebiteľov. Tieto opatrenia boli oznámené ako dočasné. Ak však ceny energie zostanú zvýšené aj v roku 2023, niektoré z nich by sa mohli uplatňovať aj naďalej. Niektoré z nich nie sú cielené, a to najmä všeobecný strop na ceny energie pre domácnosti. Deficit verejných financií je ovplyvnený aj nákladmi na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny, pričom v prognóze Komisie z jari 2022 sa predpokladá, že v rokoch 2022 aj 2023[16] budú na úrovni 0,1 % HDP, ako aj zvýšením nákladov na výdavky na obranu o 0,5 percentuálneho bodu HDP v roku 2023.

(16) Predpokladaný celkový deficit na rok 2022 uvedený v prognóze Komisie z jari 2022 je o 1,3 percentuálneho bodu HDP vyšší ako cieľ celkového deficitu odporúčaný Radou, kým prognózovaná úprava štrukturálneho salda predstavuje −0,2 percentuálneho bodu HDP v roku 2022 v porovnaní s odporúčanou úrovňou 1,8 percentuálneho bodu HDP. Vyžaduje si to dôkladnú analýzu založenú na referenčnej hodnote pre výdavky. V prognóze Komisie z jari 2022 sa v roku 2022 predpokladá rast čistých primárnych výdavkov (upravený v súvislosti s jednorazovými opatreniami a opatreniami fiškálnej politiky na strane príjmov) na úrovni 9,6 %, čo je nad odporúčanou úrovňou 1,3 %. Predpokladaný rast agregovaných výdavkov v roku 2022 je spôsobený najmä zvýšením sociálnych výdavkov v dôsledku valorizácie dôchodkov a v rozpočte zahrnutých sociálnych opatrení, ako aj v dôsledku rozpočtových nákladov na opatrenia zamerané na zastropovanie cien energie (bez príjmových opatrení) a na riešenie toku vysídlených osôb z Ukrajiny. Svoju úlohu, hoci v menšej miere, zohráva aj rast výdavkov na medzispotrebu, ktorý je spôsobený predovšetkým vysokou očakávanou infláciou meranou indexom spotrebiteľských cien. Odchýlka rastu čistých výdavkov od odporúčania sa preto vyvíja rovnako ako odchýlka úpravy štrukturálneho salda, hoci je výraznejšia (2,7 percentuálneho bodu HDP v prípade rastu čistých výdavkov v porovnaní s 2,0 percentuálneho bodu HDP v prípade štrukturálneho salda). Tento rozdiel možno čiastočne vysvetliť vyšším pomerom príjmov k HDP, s ktorým sa na rok 2022 počíta v prognóze Komisie z jari 2022 v porovnaní s prognózou Komisie z jari 2021 (vyšší o 0,9 percentuálneho bodu HDP), čo zlepšuje štrukturálne saldo, no nemá vplyv na referenčnú hodnotu pre výdavky. Na základe dôkladnej analýzy čelí Rumunsko riziku nesúladu s fiškálnymi cieľmi na rok 2022, ktoré sú stanovené v odporúčaní Rady z 18. júna 2021.

(17) Predpokladaný celkový deficit na rok 2023 uvedený v prognóze Komisie z jari 2022 je o 1,9 percentuálneho bodu HDP vyšší ako cieľ celkového deficitu odporúčaný Radou,

---

[15] Tieto údaje predstavujú úroveň ročných rozpočtových nákladov na uvedené opatrenia prijaté od jesene 2021, a to vrátane bežných príjmov a výdavkov, ako aj prípadných opatrení v oblasti kapitálových výdavkov.

[16] Predpokladá sa, že do konca roka 2022 sa celkový počet vysídlených osôb z Ukrajiny prichádzajúcich do EÚ postupne zvýši na 6 miliónov, pričom ich geografické rozloženie je odhadnuté na základe veľkosti existujúcej diaspóry, relatívneho počtu obyvateľov prijímajúceho členského štátu a skutočného rozmiestnenia vysídlených osôb z Ukrajiny v rámci EÚ v marci 2022. Pokiaľ ide o rozpočtové náklady na osobu, odhady vychádzajú z mikrosimulačného modelu Spoločného výskumného centra Komisie s názvom Euromod, pričom sa zohľadňujú tak peňažné transfery, na ktoré ľudia môžu mať nárok, ako aj vecné dávky, ako je vzdelávanie a zdravotná starostlivosť.

kým prognózovaná úprava štrukturálneho salda predstavuje 0,0 percentuálneho bodu HDP v roku 2022 v porovnaní s odporúčanou úrovňou 1,7 percentuálneho bodu HDP. Vyžaduje si to dôkladnú analýzu založenú na referenčnej hodnote pre výdavky. V prognóze Komisie z jari 2022 sa v roku 2023 predpokladá rast čistých primárnych výdavkov (upravený v súvislosti s jednorazovými opatreniami a opatreniami fiškálnej politiky na strane príjmov) na úrovni 1,7 %, čo je nad odporúčanou úrovňou 0,9 %, a to v dôsledku absencie konkrétnych opatrení na dosiahnutie daných cieľov. Na základe dôkladnej analýzy čelí Rumunsko riziku nesúladu s fiškálnymi cieľmi na rok 2023, ktoré sú stanovené v odporúčaní Rady z 18. júna 2021. Vzhľadom na riziká nesplnenia odporúčaných fiškálnych cieľov v rokoch 2022 a 2023 sa javí relevantné prijať dodatočné rozpočtové opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby táto krajina dodržala postup úpravy a dosiahla nápravu svojho nadmerného deficitu do roku 2024.

(18) V konvergenčnom programe na rok 2022 sa očakáva postupný pokles deficitu verejných financií, a to na 2,95 % HDP v roku 2024 a na 2,9 % HDP do roku 2025. Predpokladá sa teda, že deficit verejných financií klesne do roku 2024 pod úroveň 3 % HDP. K fiškálnej konsolidácii dôjde podľa plánov predovšetkým na výdavkovej strane rozpočtu. Nie sú však k dispozícii žiadne informácie o plánovaných základných konsolidačných opatreniach. Podľa programu sa očakáva, že pomer verejného dlhu k HDP sa do roku 2025 stabilizuje, pričom v roku 2024 pôjde o pokles na úroveň 49,4 % a v roku 2025 na úroveň 48,9 %. Na základe analýzy Komisie sa zdá, že riziká v oblasti udržateľnosti dlhovej služby sú v strednodobom horizonte vysoké.

(19) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a kritériom 2.2 prílohy V k uvedenému nariadeniu plán obnovy a odolnosti zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií, ktoré sa majú vykonať do roku 2026. Tieto reformy a investície prispievajú k riešeniu všetkých hospodárskych a sociálnych výziev uvedených v odporúčaniach pre danú krajinu, ktoré Rada v rámci európskeho semestra v rokoch 2019 a 2020 adresovala Rumunsku, alebo k riešeniu významnej podskupiny týchto výziev, ako aj k plneniu všetkých odporúčaní pre danú krajinu vydaných pred dátumom prijatia plánu. Plán je zameraný predovšetkým na úplnú digitalizáciu daňovej správy a postupné rušenie nadmerných daňových stimulov s cieľom zlepšiť kvalitu a udržateľnosť verejných financií. Zároveň prispieva k zabezpečeniu udržateľnosti a spravodlivosti verejného dôchodkového systému. Očakáva sa, že vďaka reformám zdravotnej starostlivosti sprevádzaným investíciami do digitalizácie sa zlepší prístup k zdravotnej starostlivosti, jej nákladová efektívnosť a odolnosť. Rozhodovanie založené na dôkazoch, dlhodobé plánovanie a verejné konzultácie, ako aj opatrenia zamerané na zlepšenie procesu verejného obstarávania podľa očakávania prispejú k zlepšeniu kvality a efektívnosti verejnej správy, čo povedie k lepšiemu čerpaniu finančných prostriedkov EÚ. Plán má posilniť nezávislosť a zvýšiť efektívnosť súdnictva, zlepšiť prístup k spravodlivosti a zintenzívniť boj proti korupcii, a tým riešiť hlavné problémy týkajúce sa dodržiavania zásad právneho štátu v Rumunsku v súlade s príslušnou judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie a s prihliadnutím na odporúčania, ktoré sa uvádzajú v správach o mechanizme spolupráce a overovania (CVM), správach Skupiny štátov proti korupcii (GRECO), stanoviskách Benátskej komisie a správach o právnom štáte. Kľúčové reformy týkajúce sa stanovovania minimálnej mzdy a minimálneho inkluzívneho príjmu, posilnenia správy a riadenia štátnych podnikov a sociálneho dialógu sú zamerané aj na plnenie dlhodobo uvádzaných odporúčaní pre danú krajinu. V pláne sa zároveň stanovuje jednotný, inkluzívny a kvalitný systém vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve, ktorý je sprevádzaný investíciami v oblasti starostlivosti o deti. Plán podporuje udržateľné a digitálne investície, ako aj činnosti

v oblasti výskumu a vývoja. K podpore zelenej a digitálnej transformácie prispievajú kľúčové reformy a investície súvisiace s dekarbonizáciou, so zriadením vládneho cloudu a zavedením elektronického preukazu totožnosti.

(20) Očakáva sa, že vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Rumunska prispeje k ďalšiemu pokroku v oblasti zelenej a digitálnej transformácie. Opatrenia na podporu cieľov v oblasti klímy predstavujú v Rumunsku 41 % celkových prostriedkov pridelených v rámci plánu, zatiaľ čo opatrenia na podporu digitálnych cieľov predstavujú 21 % celkových prostriedkov pridelených v rámci plánu. Plnohodnotné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti v súlade s príslušnými míľnikmi a cieľmi pomôže Rumunsku rýchlo sa zotaviť z dôsledkov krízy COVID-19 a zároveň posilní jeho odolnosť. Pre úspešné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti, ako aj iných hospodárskych politík a politík zamestnanosti, ktoré presahujú rámec plánu, je naďalej dôležité systematické zapojenie sociálnych partnerov a iných príslušných zainteresovaných strán, ktorým sa má zabezpečiť všeobecná zodpovednosť za celkový program v danej oblasti politiky.

(21) Rumunsko predložilo programové dokumenty politiky súdržnosti[17] 14. apríla 2022 pre partnerskú dohodu a 6. mája 2022 pre svoj prvý program. V súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021 musí Rumunsko pri programovaní fondov politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027 zohľadniť príslušné odporúčania pre danú krajinu. Predstavuje to predpoklad na zlepšenie účinnosti a maximalizáciu pridanej hodnoty finančnej podpory, ktorá sa má získať z fondov politiky súdržnosti, ako aj podporu koordinácie, komplementárnosti a koherentnosti medzi týmito fondmi a inými nástrojmi a fondmi Únie. Úspešné vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako aj programov politiky súdržnosti závisí aj od odstránenia prekážok brániacich investíciám na podporu zelenej a digitálnej transformácie a vyváženého územného rozvoja.

(22) Vzhľadom na mandát hláv štátov, resp. predsedov vlád EÚ, ktorý je stanovený vo vyhlásení z Versailles, je cieľom plánu REPowerEU čo najskôr ukončiť závislosť Európskej únie od dovozu fosílnych palív z Ruska. Na tento účel sa v dialógu s členskými štátmi určujú najvhodnejšie projekty, investície a reformy na vnútroštátnej a regionálnej úrovni a na úrovni EÚ. Cieľom týchto opatrení je znížiť celkovú závislosť od fosílnych palív a prejsť na dovoz fosílnych palív z iných krajín, než je Rusko.

(23) Podľa údajov z roku 2020 je energetický mix Rumunska v značnej miere založený na fosílnych palivách, ropa a plyn predstavujú približne po 30 %, kým uhlie tvorí ďalších 10 % tohto mixu. Samotné Rumunsko produkuje približne 80 % plynu, ktorý spotrebúva. Zvyšok pochádza z Ruska (všeobecne v celej EÚ predstavuje dovážaný plyn najväčší podiel spotreby, pričom v priemere 44 % jeho dovážaného objemu pochádza z Ruska). Pokiaľ ide o ropu, dovoz z Ruska predstavuje 32 % celkového dovážaného objemu v porovnaní s priemerom EÚ na úrovni 26 %[18]. Rumunsko sa zaviazalo, že do roku 2032 postupne ukončí využívanie uhlia. V záujme dosiahnutia tohto ambiciózneho cieľa sú v rumunskom pláne obnovy a odolnosti a v ďalších fondoch EÚ (napríklad v modernizačnom fonde) zahrnuté značné investície na podporu dekarbonizácie prostredníctvom budovania nových kapacít v oblasti energie

[17] Nariadenie (EÚ) 2021/1060 (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159).

[18] Eurostat (2020), podiel dovozu z Ruska na celkovom dovoze. Pokiaľ ide o priemer EÚ27, celkový dovoz je založený na dovoze z krajín mimo EÚ27. V prípade Rumunska celkový dovoz zahŕňa obchod v rámci EÚ. Ropa nezahŕňa rafinované ropné produkty.

z obnoviteľných zdrojov. Zelená transformácia a predpokladané značné zvýšenie spotreby energie si však budú vyžadovať významnú modernizáciu energetických prenosových sietí a urýchlenie zavádzania zelenej infraštruktúry. Bude na to potrebný lepší regulačný rámec a väčší objem investícií, ako aj posilnenie postavenia spotrebiteľov, aby mohli aktívne pôsobiť na trhu s elektrinou, a to buď individuálne alebo kolektívne prostredníctvom energetických komunít. Vďaka predsunutiu investícií do infraštruktúry, ako sú napríklad skladovacie zariadenia či vzájomné prepojenia plynárenských a elektrických sietí so susednými krajinami, by sa mohla zvýšiť diverzifikácia dodávok energie, stabilita trhu a schopnosť adaptácie na regionálne rozdiely. Túto problematiku treba vnímať ako v kontexte inváziе Ruska na Ukrajinu, tak aj v kontexte znižovania závislosti od dovozu, keďže energetický systém je stále značne závislý od fosílnych palív. Objavené náleziská zemného plynu v Čiernom mori navyše pre Rumunsko predstavujú významnú príležitosť, aby ďalej budovalo svoju energetickú nezávislosť a výrazne podporovalo susedné členské štáty pri znižovaní ich závislosti od dovozu ruského zemného plynu. Pri nových investíciách do infraštruktúry a sietí na rozvod plynu by sa malo podľa možnosti dbať na ich odolnosť voči budúcim zmenám, aby sa mohli v budúcnosti preorientovať na udržateľné palivá a stať sa tak dlhodobo udržateľnými. Objavené náleziská zemného plynu v Čiernom mori navyše pre Rumunsko predstavujú významnú príležitosť, aby ďalej budovalo svoju energetickú nezávislosť a výrazne podporovalo susedné členské štáty pri znižovaní ich závislosti od dovozu ruského zemného plynu. V pláne obnovy a odolnosti Rumunska sa zároveň počíta s 3 miliardami EUR na opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti v prípade verejných a súkromných obytných budov, ako aj na takéto opatrenia v priemyselných odvetviach. Keďže cieľ plánu obnovy a odolnosti sa nebude týkať celého fondu budov, v záujme zníženia spotreby energie a závislosti od fosílnych palív je nevyhnutné presiahnuť rámec úsilia vynaloženého v kontexte tejto prvej vlny obnovy budov. Rumunsko musí ďalej zlepšiť daný politický rámec s cieľom urýchliť obnovu budov. Na to, aby Rumunsko dosiahlo súlad s cieľmi balíka „Fit for 55“, bude potrebné ďalšie zvýšenie ambícií v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov, väčšieho využívania energie z obnoviteľných zdrojov a zvyšovania energetickej efektívnosti.

(24) Hoci zrýchlenie prechodu ku klimatickej neutralite a odklonu od fosílnych palív bude mať v niektorých odvetviach za následok značné náklady na reštrukturalizáciu, Rumunsko môže v rámci politiky súdržnosti využiť Mechanizmus spravodlivej transformácie, aby zmiernilo sociálno-ekonomický dosah tohto prechodu v najviac zasiahnutých regiónoch. Rumunsko môže okrem toho využiť Európsky sociálny fond plus na zlepšenie pracovných príležitostí a posilnenie sociálnej súdržnosti.

(25) Rada preskúmala konvergenčný program Rumunska na rok 2022 a jej stanovisko[19] je zohľadnené najmä v odporúčaní 1, ktoré sa uvádza ďalej.

(26) Rada na základe hĺbkového preskúmania vykonaného Komisiou a tohto posúdenia preskúmala národný program reforiem na rok 2022 a konvergenčný program na rok 2022. Jej odporúčania podľa článku 6 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 sú zohľadnené v ďalej uvedených odporúčaniach 1, 2 a 3. Fiškálne politiky uvedené v odporúčaní 1 slúžia okrem iného na pomoc pri riešení nerovnováh, ktoré súvisia s vysokým a pretrvávajúcim deficitom bežného účtu, keďže lepšie rozpočtové saldá pomôžu znížiť značné potreby vonkajšieho financovania rumunského hospodárstva ako celku.

[19] .

Politiky uvedené v odporúčaní 2 prispievajú okrem iného k riešeniu zraniteľných miest súvisiacich s konkurencieschopnosťou. Politiky uvedené v odporúčaní 3 v dlhodobejšom horizonte prispievajú okrem iného k riešeniu zraniteľných miest súvisiacich s platobnou bilanciou,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Rumunsko v rokoch 2022 a 2023 prijalo opatrenia s týmto cieľom:

1. uskutočňovať fiškálne politiky v súlade s odporúčaním Rady z 18. júna 2021 v záujme odstránenia nadmerného deficitu verejných financií v Rumunsku;

2. pokračovať vo vykonávaní svojho plánu obnovy a odolnosti v súlade s míľnikmi a cieľmi uvedenými vo vykonávacom rozhodnutí Rady z 3. novembra 2021; urýchlene dokončiť rokovania s Komisiou o programových dokumentoch politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027, aby sa mohli začať uplatňovať;

3. znížiť celkovú závislosť od fosílnych palív; uľahčiť ďalšie rozširovanie udržateľnej výroby energie urýchlením rozvoja v oblasti obnoviteľných zdrojov energie, modernizáciou energetických prenosových sústav a zintenzívnením prepojenia so susednými členskými štátmi; zvýšiť tempo a ambície v súvislosti s obnovou budov v záujme dosiahnutia pokroku v oblasti energetickej efektívnosti fondu budov.

V Bruseli

Za Radu
predseda